

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 305/2016-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Marcelou Grancovou, Kováčska 28, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej práv na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 a na život podľa čl. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK – 1 T 14/2007 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK – 1T 14/2007 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Špecializovaný trestný súd p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Špecializovaný trestný súd je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 448,02 € (slovom štyristoštyridsaťosem eur a dva centy) na účet jej právnej zástupkyne Mgr. Marcely Grancovej, Kováčska 28, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti [REDAKOVANÉ] nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 305/2016-8 z 11. mája 2016 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jej práv na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 a na život podľa čl. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK – 1T 14/2007.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou trestného konania, v rámci ktorého si v postavení poškodenej uplatnila nárok na náhradu škody, a to ako matka nebohého syna, ktorý bol pôvodne v tomto konaní poškodeným, až do svojej smrti 22. augusta 2005. Vyplýva to aj zo zápisnice z výsluchu svedka z 26. októbra 2006, ktorú priložila k sťažnosti. Podľa vyjadrenia sťažovateľky bola obžaloba v danej veci Špecializovanému trestnému súdu podaná 27. apríla 2007

3. Podľa sťažovateľky, ktorá podrobne v sťažnosti opisuje skutkový stav po napadnutí jej syna obžalovanými, v tomto trestnom konaní pred Špecializovaným trestným súdom dochádza nielen k nečinnosti, ale aj k neefektívnej činnosti. Ani samotná zložitost' predmetnej trestnej veci nemôže ospravedlniť celkom neprijateľný stav, keď od podania obžaloby uplynulo osem rokov a štyri mesiace a konanie nebolo dosiaľ

ukončené právoplatným rozhodnutím o vine, resp. nevine obžalovaných a tiež rozhodnutím o jej uplatnenom nároku na náhradu škody. V roku 2015 sa napr. nevykonalo žiadne hlavné pojednávanie, aj keď ich bolo nariadených niekoľko.

4. Sťažovateľka uvádza, že svojím správaním nijako neprispela k zdĺhavosti doterajšieho konania, a na základe uvedenej argumentácie v petite navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 2 a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK-1 T 14/2007, prikázal Špecializovaného trestnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov a priznal jej náhradu trov právneho zastúpenia a tiež primerané finančné zadost'učinenie v sume 15 000 €.

5. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril Špecializovaný trestný súd prostredníctvom svojho predsedu, ako aj predsedu príslušného senátu. Toto stanovisko doručené ústavnému súdu 15. júla 2016 obsahovalo podrobný chronologický prehľad procesných úkonov konania, súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci a tiež argumentáciu, podľa ktorej mal vo veci sťažovateľov vykonávať Špecializovaný trestný súd procesné úkony plynule a priebežne a zbytočné prietahy vo veci sťažovateľov mali byť spôsobené obštrukciami obžalovaných.

6. Špecializovaný trestný súd vo svojom vyjadrení okrem iného uviedol:

„Na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku pod sp. zn. PK-1 T/14/2007 je od 27.4.2007 vedená trestná vec proti [REDAKOVANÉ] a spol., obžalovanému pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona účinného do 31.12.2005 a iné trestné činy. Ide v súčasnosti už o neväzobnú trestnú vec, v ktorej je obžalovaných 16 osôb z 20. skutkov násilnej povahy.

Obžalovaným z toho kladie obžaloba prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR z 27.4.2007 č. k. VII/2 Gv 49/05-1053 za vinu spáchanie 19. skutkov, právne kvalifikovaných ako trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona účinného do 31.12.2005, trestné činy vraždy podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31.12.2005,

resp. podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. i) Trestného zákona účinného do 31.12.2005, návod na trestný čin vraždy podľa § 10 ods.1 písm. b), § 219 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31.12.2005, trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, 2 písm. b), c), ods. 3 Trestného zákona účinného do 31.12.2005, trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31.12.2005 a trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 185 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného do 31.12.2005.

Ďalšia obžaloba prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR z 15.2.2008 č. k. VII/2 Gv 49/05-1053 kladie 4. z obžalovaných za vinu spáchanie jedného skutku právne kvalifikovaného ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31.07.2001 a trestný čin nadržovania podľa § 166 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31.07.2001.

Od nápadu pôvodnej trestnej veci obž. [REDAKOVANÉ] a spol. sp. zn. PK-1 T/14/2007 dňa 27.4.2007 súd vykonal rozsiahle dokazovanie výsluchmi najmenej 250 svedkov, 25 znalcov a v prečítaní kompletných listinných dôkazov. Spisový materiál má v súčasnosti cca 18914 listov a pozostáva zo 77. zväzkov. Pre ozrejmenie uvádzam, že obžaloba je zažurnalizovaná v 20. zväzku pod č. l. 6578. Z uvedeného je zrejmé, že len súd vytvoril doposiaľ cca 12336 listov zažurnalizovaných v ďalších 57. zväzkoch spisového materiálu.

Od začiatku súdneho konania z dôvodu neprítomnosti obžalovaných a s cieľom zabezpečenia priebežnosti a plynulosti konania prvostupňový súd postupne z pôvodnej trestnej veci proti obž. [REDAKOVANÉ] a spol. sp. zn. PK-1 T/14/2007 vylúčil na samostatné konanie a rozhodovanie siedmich zo šestnástich obžalovaných. Vytvoril tak potom tri ďalšie trestné veci: sp. zn. PK-1 T/15/2008 (obžalovaný [REDAKOVANÉ]), sp. zn. PK-1 T/32/2008 (obžalovaní [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) a sp. zn. PK-1 T/33/2008 (obžalovaní [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]). O ôsmich obžalovaných rozhodol dvomi rozsudkami zo dňa 17.2.2009 sp. zn. PK-1 T/14/2007 (obžalovaní [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]) a zo dňa 30.3.2009 sp. zn. PK-1 T/15/2008 (obžalovaný [REDAKOVANÉ]). Obidva tieto rozsudky Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 26.2.2010 sp. zn. 2 Toš 4/2009 podľa § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného poriadku zrušil a tunajšiemu súdu vrátil, aby ich v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Po vrátení vecí súd vykonal dokazovanie v intenciách zrušujúceho uznesenia Najvyššieho súdu SR a návrhoch procesných strán. V odôvodnení uznesenia NS SR naznačil nutnosť spojenia všetkých trestných vecí vylúčených prvostupňovým súdom z pôvodnej trestnej veci proti obžalovanému [REDAKOVANÉ] na spoločné prejednanie a jedno rozhodnutie, a síce trestných vecí vedených na tunajšom súde pod sp. zn. PK-1 T/14/2007 (obž. [REDAKOVANÉ] a spol.), PK-1 T/15/2008 (obž. [REDAKOVANÉ]), PK-1 T/32/2008 (obž. [REDAKOVANÉ] a spol.) a PK-1 T/33/2008 (obž. [REDAKOVANÉ] a spol.). Stalo sa tak ihneď po vrátení spisového materiálu z Najvyššieho súdu SR na hlavnom pojednávaní uznesením zo dňa 9.3.2010 sp zn. PK-1 T/32/2008. Spoločné konanie sa na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku vedie pod sp. zn. PK-1 T/14/2007.

Prvostupňový súd neustále procesné riešil prietahy spôsobené obžalovanými ich obštrukciami, ktoré pred zrušením rozsudkov Najvyšším súdom SR spočívali v procesných námietkach obžalovaných a obhajcov na sudcov takmer na každom hlavnom pojednávaní a z čohokoľvek, o ktorých vtom čase bolo potrebné pracne procesné a dvojstupňovo rozhodovať. Neskôr sa v tomto smere legislatíva zjednodušila. Po zrušení rozsudkov Najvyšším súdom SR a vrátení spisového materiálu, a po spojení všetkých štyroch trestných vecí na spoločné konanie vedené pod sp. zn. PK-1 T/14/2007 ako to prikázal odvolací súd, nastali obštrukcie obžalovaných v ich postupných neúčastiach na hlavných pojednávaniach z dôvodov práceneschopnosti vyúsťiacej do hospitalizácii, čo súd postupne riešil. ...

Odpočiatku musel súd čeliť mnohopočetným obštrukciám zo strany obžalovaných a obhajcov v podobe rôznych námietok zaujatosti senátu, ktoré boli zamietané nadriadeným Najvyšším súdom SR, obštrukciám v neodôvodnených výmenách osôb obhajcov, obštrukciám v neúčasti obžalovaných a obhajcov pred súdom pre účelovú práceneschopnosť a dokonca aj obštrukciám v podobe civilných žalôb zo strany obžalovaných najmä voči predsedovi senátu na ochranu osobnosti s cieľom dosiahnuť jeho vylúčenie prípadne vylúčenie členov senátu z trestnej veci a tým oddialiť konečné rozhodnutie. To už presiahlo aj mieru únosnosti v porovnaní s trestnými vecami tohto druhu. Takéto problémy boli znásobené pokynom Najvyššieho súdu SR uvedenom vzrušujúcom uznesení - spojiť všetky predtým vylúčené veci a ďalej vykonávať iba spoločné konanie, ale aj paušálnym pokynom odvolacieho súdu vykonať výsluchy všetkých svedkov, ktorých obžalovaní uviedli v odvolaniach a tiež vykonať dôkazy, ktoré súd ako návrhy obžalovaných pôvodne zamietol. V tejto súvislosti boli najväčším problémom a tým

prekážkou v konaní obštrukcie, obvykle vždy len jedného z obžalovaných, spočívajúce v neúčasti na hlavnom pojednávaní pre dočasnú práceneschopnosť a najnovšie už aj s hospitalizáciou bez udelenia žiadosti o konanie neprítomnosti. Súd sa tým samozrejme zaoberal a preveroval to. To je hlavným dôvodom neskončenia veci. Súd využíva všetky možnosti, ktoré mu Trestný poriadok dáva, aby spomínaná trestná vec bola už konečne v krátkej budúcnosti spravodlivo rozhodnutá.

Tunajší súd potom navzdory pokynu Najvyššieho súdu SR ďalšími spomínanými uzneseniami o vylučovaní veci na samostatné konania na hlavných pojednávaniach v dňoch 15.2.2016, 14.3.2016, 25.4.2016, 18.5.2016 a 13.6.2016 docielil odstránenie prekážok v konaní spočívajúcich v neprítomnosti obžalovaných a ich neudelení žiadostí o konanie v neprítomnosti. Ináč by túto trestnú vec zrejme reálne nikdy neukončil. Na spomínaných hlavných pojednávaniach súd postupne vo vylúčených veciach ukončoval dokazovanie v zmysle § 274 ods. 1 Trestného poriadku s prednesením príslušných záverečných rečí až dovedy, kým na hlavnom pojednávaní dňa 29.6.2016 po úplnom ukončení dokazovania vo všetkých šiestich vylúčených veciach a prednesení záverečných rečí spojil všetky tieto veci na spoločné konanie pod pôvodnú spisovú značku PK-1 T/14/2007 za účelom vyhlásenia jedného rozsudku. Ten mienil súd vyhlásiť na spomínanom hlavnom pojednávaní. Súd však rozsudok s poukazom na ustanovenie § 32 ods. 4 Trestného poriadku vyhlásiť nemohol pre vznesenú námietku zaujatosti obžalovaného [REDAKOVANÉ] proti členovi senátu [REDAKOVANÉ], o ktorej námietke súd podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku musel rozhodnúť uznesením o nevyklúčení člena senátu, lebo išlo o námietku, ktorá nespádala do okruhu námietok podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku, o ktorých súd nerozhoduje (o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31 Trestného poriadku). Podľa názoru súdu ide jednoznačne o obštrukciu zo strany obžalovaného s cieľom zabezpečiť pre všetkých obžalovaných oddialenie vyhlásenia rozsudku. Totiž, v zmysle § 32 ods. 4 Trestného poriadku môže súd po podaní takejto námietky zaujatosti vykonať len vopred nariadený úkon (hlavné pojednávanie) avšak s výnimkou rozhodovania vo veci samej, čo súd musel rešpektovať. O sťažnosti proti rozhodnutiu tunajšieho súdu o nevyklúčení člena senátu bude v najbližších

dňoch rozhodovať Najvyšší súd SR. V termínoch, ktoré súd nariadil na dni 9.8.2016, resp. 8.9.2016 súdu zostáva už iba vyhlásiť rozsudok.“

7. K stanovisku Špecializovaného trestného súdu sa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vyjadrila sťažovateľka, ktorá v podaní doručenom ústavnému súdu 10. augusta 2016 uviedla:

«Odporca v podanom vyjadrení uvádza, že konanie je poznačené zbytočnými prietahmi a obštrukciami na strane obžalovaných stým, že Odporca prietahy nespôsobil a procesné úkony vykonával priebežne a plynulo.

V súvislosti s uvedeným tvrdením Odporcu poukazujem na to, že zabezpečenie plynulosti konania je výlučne v kompetencii Odporcu, ktorý disponuje rôznymi nástrojmi ako zabezpečovať účasť obžalovaných na nariadených hlavných pojednávaniach, a to tak, aby konanie netrvalo 9 rokov a 4 mesiace.

Odporca predložil v konaní pred ústavným súdom výpis jednotlivých úkonov vykonaných v trestnom konaní, avšak opomenul uviesť, ktoré z hlavných pojednávani bolo aj reálne vykonané a nielen odročené pre neprítomnosť obžalovaných alebo ich obhajcov.

Odporca zároveň neuviedol koľko poriadkových pokút uložil obžalovaným, ich obhajcom, koľkých obžalovaných a koľkokrát nechal predviesť a koľkokrát využil inštitút náhradného obhajcu a ako skúmal predložené potvrdenia o práceneschopnosti či už obžalovaných alebo ich obhajcov.

Odporca napríklad v prehľade uvádza: 02.11.2015 - hlavné pojednávanie, pričom ja som sa o tomto hlavnom pojednávaní, dna 02.11.2015 dočítala na portáli www.pluska.sk - „Špecializovaný trestný sud (ŠTS) v Pezinku v pondelok odročil pojednávanie v prípade [REDAKOVANÉ], považovaného za [REDAKOVANÉ], a ďalších 15 obžalovaných na 17. decembra tohto roka. Polícii sa totiž nepodarilo predviesť obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] Zo slov predsedu senátu vyplynulo, že v prípade Róberta O. bolo predvedenie neúspešné, nakoľko mal byť na tancovačke“ ...

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva uplatnenie nároku na náhradu škody poškodeným v rámci trestného konania je potrebné považovať za začatie konania podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (toho času už CSP). V prípade, že poškodený uplatní nárok na náhradu škody v trestnom konaní (adhézne konanie), nie je prípustné, aby totožný nárok uplatnil súčasne aj v občianskoprávnom

konaní. Z uvedeného dôvodu konanie a rozhodovanie o nároku na náhradu škody v rámci trestného konania vo vzťahu k poškodenému spadá pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru. Skutočnosť, že v niektorých prípadoch sú trestné súdy príslušné rozhodovať podľa povahy veci, či poškodená osoba má, alebo nemá byť účastníkom konania, alebo že môžu osobu uplatňujúcu si nárok na náhradu škody odkázať na občiansky súd, keď nie sú dostatočné dôkazy na stanovenie takéhoto nároku, nemôže mať vplyv na daný stav. Pokiaľ nebude vydané takéto rozhodnutie, poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní majú nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto konania sú rozhodujúce pre určenie ich „občianskych práv“ (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Krumpel a Krumpelová v. Slovensko* z 5. júla 2005, § 40). Z uvedeného vyplýva, že domáhanie sa ochrany práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda súčasne základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poškodeným v rámci trestného konania je podmienené tým, aby bol uplatnený nárok na náhradu škody v trestnom konaní.

Vyššie uvedené podmienky „účastníctva“ som ja splnila a doba konania trvajúca 9 rokov a 4 mesiace nie je ničím ospravedlňiteľná a zdôvodniteľná.»

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu Špecializovaného trestného súdu, ako aj s vyjadreniami účastníkov konania a dospel k týmto pre posúdenie sťažnosti relevantným zisteniam:

10. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podal Špecializovanému trestnému súdu obžalobu 27. apríla 2007.

11. Špecializovaný trestný súd vydal 17. februára 2009 a 30. marca 2009 odsudzujúce rozsudky, ktoré boli uznesením nadriadeného súdu z 26. februára 2010 zrušené

a vec vrátená prvostupňovému súdu na nové konanie so záväznými pokynmi smerujúcimi predovšetkým k doplneniu dokazovania. V predmetnom uznesení nadriadený súd konštatoval, že oba rozsudky boli vydané predčasne, pretože skutkové zistenia, z ktorých prvostupňový súd vychádzal, boli neúplné. Odvolací súd takisto poukázal na chyby v konaní, ktoré mali za následok porušenie práva obžalovaných na obhajobu.

12. Ústavný súd po podrobnom preskúmaní spisového materiálu zistil, že v priebehu posudzovaného konania od podania obžaloby až do vydania prvého odsudzujúceho rozsudku a tiež po jeho zrušení a vrátení veci prvostupňovému súdu na nové konanie konal Špecializovaný trestný súd plynule, pravidelne určoval termíny hlavného pojednávania, v rámci ktorého vykonával dokazovanie vypočutím obžalovaných, svedkov a znalcov, ďalej priebežne vykonával vedľajšie procesné úkony (rozhodovanie o námietkach zaujatosti, ukladanie poriadkových pokút v záujme zabezpečenia plynulosti postupu konania, rozhodovanie týkajúce sa väzobného stíhania obžalovaných), ako aj technické úkony súvisiace so zabezpečením vykonania hlavného pojednávania.

13. Z obsahu spisového materiálu zároveň vyplýva, že sa Špecializovanému trestnému súdu hlavné pojednávanie v prípade množstva z nariadených termínov nepodarilo vykonať vzhľadom na prekážky súvisiace so správaním obžalovaných ako účastníkov konania a tiež ich obhajcov [neprítomnosť obžalovaného odôvodňovaná predložením potvrdenia o jeho práceneschopnosti, prípadne aj viacerých spoluobžalovaných, ktorí zároveň neudelili súhlas s konaním v ich neprítomnosti; neprítomnosť obhajcu, prípadne obhajcov za existencie okolností v zmysle § 252 ods. 4 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odôvodňovaná či už predložením potvrdenia o práceneschopnosti alebo kolíziou pojednávania, v niektorých prípadoch dokonca signalizujúca zjavné obštrukcie zo strany obhajoby – napr. neakceptovanie preukázaného telefonického vyrozumenia obhajcu o termíne hlavného pojednávania].

14. V čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky bolo konanie pred Špecializovaným trestným súdom ako súdom prvostupňovým ukončené vydaním rozsudku

z 9. augusta 2016, v rámci ktorého bolo okrem iného rozhodnuté aj o uplatnenom nároku poškodenej na náhradu škody.

II.

15. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

17. Podľa čl. 2 ods. 1 dohovoru právo každého na život je chránené zákonom. Nikoho nemožno úmyselne zbaviť života okrem výkonu súdom uloženého trestu nasledujúceho po uznaní viny za spáchanie trestného činu, pre ktorý zákon ukladá tento trest.

18. Podľa čl. 2 ods. 2 dohovoru zbavenie života sa nebude považovať za spôsobené v rozpore s týmto článkom, ak bude vyplývať z použitia sily, ktoré nie je viac než úplne nevyhnutné, pri:

- a) obrane každej osoby proti nezákonnému násiliu;
- b) vykonávaní zákonného zatknutia alebo zabránení úteku osoby zákonne zadržanej;
- c) zákonne uskutočnenej akcii za účelom potlačenia nepokojov alebo vzbury.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

20. Otázku existencie zbytočných prieťahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľky preskúmal

z hľadiska charakteru prejednávanej veci jej skutkovú a právnu zložitosť, ďalej správanie sťažovateľky v priebehu konania a napokon aj postup konajúceho súdu

21. Predmetom konania v posudzovanej veci je trestné stíhanie vedené pre ťažiskový trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a s ním súvisiace množstvo ďalších trestných činov špecifikovaných v stanovisku Špecializovaného trestného súdu.

22. Ústavný súd je toho názoru, že predmetné konanie sa vyznačuje značným stupňom skutkovej zložitosti veci vyplývajúcej z charakteru trestnej činnosti, ktorá je predmetom dokazovania – rozvetvená organizovaná trestná činnosť veľkej skupiny obžalovaných (16 obžalovaných), na ktorú sa viaže rozsiahle dokazovanie dané predovšetkým množstvom skutkov (20 skutkov), pre ktoré je vedené trestné stíhanie, spočívajúce vo výsluchoch obžalovaných, výsluchoch značného počtu svedkov a znalcov, ako aj v oboznamovaní sa s rozsiahlym množstvom listinných dôkazov.

23. Táto okolnosť však nemôže úplne vylúčiť zodpovednosť konajúceho súdu za neprimerané dlhú dobu (zahŕňajúcu neefektívnosť v postupe konania), po ktorú bolo dosiaľ súdne konanie vedené (pozri bod 3).

24. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietahov v súdnom konaní ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by signalizovali nedostatočnú aktivitu zo strany sťažovateľky ako účastníčky konania.

25. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup konajúceho súdu.

26. Ako už bolo v rámci zistení ústavného súdu vyplývajúcich z preskúmania príslušného spisového materiálu povedané, v zásade bol postup Špecializovaného trestného súdu plynulý a bez existencie období zjavnej nečinnosti.

27. Ústavný súd však pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07).

28. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na neefektívnosť postupu Špecializovaného trestného súdu špecifikovanú v odôvodnení zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, kde rozhodujúcimi výhradami zdôvodňujúcimi zrušenie rozsudkov Špecializovaného trestného súdu boli najmä nevykonanie dokazovania v potrebnom rozsahu a porušenie práva obžalovaných na obhajobu.

29. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že v dôsledku neefektívneho postupu Špecializovaného trestného súdu vedúceho k zrušeniu jeho rozsudkov došlo k zbytočnému predĺženiu súdneho konania, ktorého účastníčkou v procesnom postavení poškodenej je sťažovateľka.

30. Dĺžka trestného súdneho konania od podania obžaloby až do vydania rozsudku z 9. augusta 2016 tak predstavuje dobu viac ako deväť rokov, čo je z globálneho hľadiska doba ústavnoprávne neakceptovateľná.

31. Ústavný súd preto dospel k záveru, že postupom Špecializovaného trestného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

32. Z petitu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka žiada ústavný súd aj o vyslovenie porušenia práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v predmetnom konaní pred Špecializovaným trestným súdom.

33. Ústavný súd si už pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho

súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, z tohto dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, III. ÚS 109/07).

34. Ústavný súd tak uzatvára, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené boli (bod 1 výroku nálezu).

35. Vo vzťahu k sťažovateľkou uplatnenej námietke porušenia čl. 2 dohovoru, garantujúceho právo na život, ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným konaním a obsahom označeného článku nezistil príčinnú súvislosť, preto námietke sťažovateľky v uvedenom smere nevyhovelo.

36. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

37. Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu bolo konanie pred Špecializovaným trestným súdom ako súdom prvostupňovým ukončené vydaním rozsudku, ústavný súd vo svojom náleze príkaz konať v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy nevyslovil.

38. Napriek uvedenému ústavný súd pripomína, že v potenciálnom prípade vrátenia veci na ďalšie konanie v prvom stupni pred Špecializovaným trestným súdom povinnosť konať bez zbytočných prieťahov vyplýva pre konajúci súd priamo z garancií čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

39. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

40. Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila sťažovateľka neprimeranou dĺžkou posudzovaného konania a tiež osobnou frustráciou prameniajúcou z pocitov právnej neistoty. Vychádzajúc z týchto skutočností považovala sťažovateľka za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 15 000 €.

41. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

42. Vzhľadom na doterajšiu neprimeranú dĺžku posudzovaného konania, berúc do úvahy osobitne ťaživé okolnosti veci vzťahujúce sa na osobu sťažovateľky, považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku nálezu.

43. Sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadala priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktorú vyčíslila sumou 448,02 €.

44. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal u prvých dvoch procesných úkonoch právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok roku 2014, ktorá predstavovala sumu 839 €, a u tretieho procesného úkonu právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2015, ktorá predstavovala sumu 858 €.

45. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby, prvé dva vykonané v roku 2015 a tretí vykonaný v roku 2016 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie k stanovisku Špecializovaného trestného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2015 a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2016 s režijným paušálom (2 x 8,39 + 1 x 8,58) spolu v sume 448,02 €.

46. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je Špecializovaný trestný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

47. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2016